

PANAMA BİLGİ NOTU

HAZİRAN 2022

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

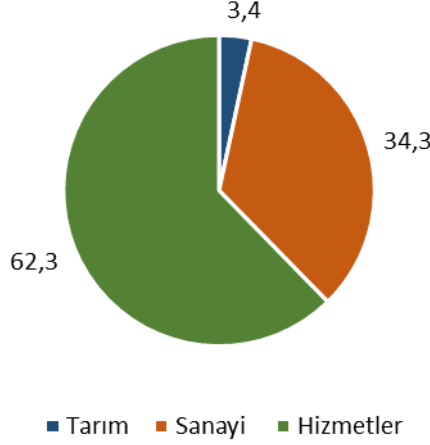
GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	54,0	63,6	70,5
Büyüme	%	-17,9	15,3	7,5
Nüfus	Milyon Kişi	4,3	4,3	4,4
Kişi Başı Gelir	USD	12.616	14.664	16.038
Enflasyon	%	-1,6	1,6	3,1
İşsizlik Oranı	%	18,5	11,3	9,7
Cari Denge / GSYH	%	2,2	-2,9	-4,1
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-10,5	-5,5	-4,0
İhracat	Milyar USD	9,7	-	-
İthalat	Milyar USD	14,7	-	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 22, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Panama İstatistik Kurumu, 2021

İspanyolların ilk kolonisi olan Panama, Kolombiya'nın bağımsızlığını elde etmesiyle ilk önce Latin Amerika ülkesine bağlı kaldı. 1880'de Şüveyş kanalını yapan Fransız şirket Panama'ya da benzer bir geçit açmak istemiş, 22 bine yakın insan tropik hastalıklar başta olmak üzere hayatını kaybederken 22 yıl sonra 1902'de Fransız şirket iflasını açıklamıştır. Panama Kanalı üzerindeki haklar, ABD hükümetine satılırken bir sonraki yıl ABD destekli devrim ile Panama bağımsızlığını kazanmıştır. ABD ile Panama, "Hay-Bunau-Varilla" anlaşmasını imzalamış, 1999'a kadar ABD Panama kanalı üzerinde hak sahibi olmuştur. Milenyuma girildiğinde ise ABD'nin Panama kanalı üzerindeki haklarından feragat etmesiyle Panama tam bağımsızlığını kazanmıştır.

Ülkede kanalın ticari etkisiyle tarıma verilen önem azalmıştır. Şeker pancarı, muz, pirinç, mısır ve turunçgiller öne çıkan tarımsal üretimler olmuştur. Kanalın faaliyetiyle balıkçılık sektörü de gelişirken karides, istakoz ve alabalık ihracatları artmıştır. Tarım sektörünün milli gelir içerisindeki payı %3,4 seviyesindedir.

Tarımsal ürünlerin işlenmesi İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülkede imalat sanayinin ilk adımı olarak görülmektedir. Özellikle, balık, şeker, muz ve kakao imalathaneleri ile petrol rafinerileri imalat sanayinin öncü sektörlerini oluşturmaktadır. Ülkede Orta Amerika'nın en büyük rafinerisi bulunmaktadır. Alaska'da petrol talebinin azalmasıyla 1996 yılında kapatılan ve 7 sene kapalı kaldıktan sonra 2003 yılında tekrar faaliyete geçen Pasifik-Panama boru hattı bölgeye enerji tedarik etmektedir. Dünyanın en büyük iki işlenmemiş bakır yatağına sahiptir. Altın, gümüş ve magnezyum ülkede bulunan diğer madenlerdendir.

Panama ekonomisi Latin Amerika'nın en istikrarlı ekonomilerinden biri olup ekonomiyi hizmet sektörü sürüklemektedir.

PANAMA BİLGİ NOTU

Latin Amerika'nın en açık ekonomilerinden biri olan Panama'dan 2016 ile 2018 yılları arasında yılda ortalama 13.500 gemi geçerken 2019 yılında bu rakam 14.200 civarına yükselmiş, salgının etkisiyle küresel ticaretteki yavaşlama ile Panama'dan geçen gemi sayısını 13 bin seviyesine gerilemiştir. 2019 yılında 2,5 milyon kişi Panama'yı ziyaret ederken salgının etkisiyle bu rakam 650 bin seviyesine kadar gerilemiştir.

BÜYÜME:

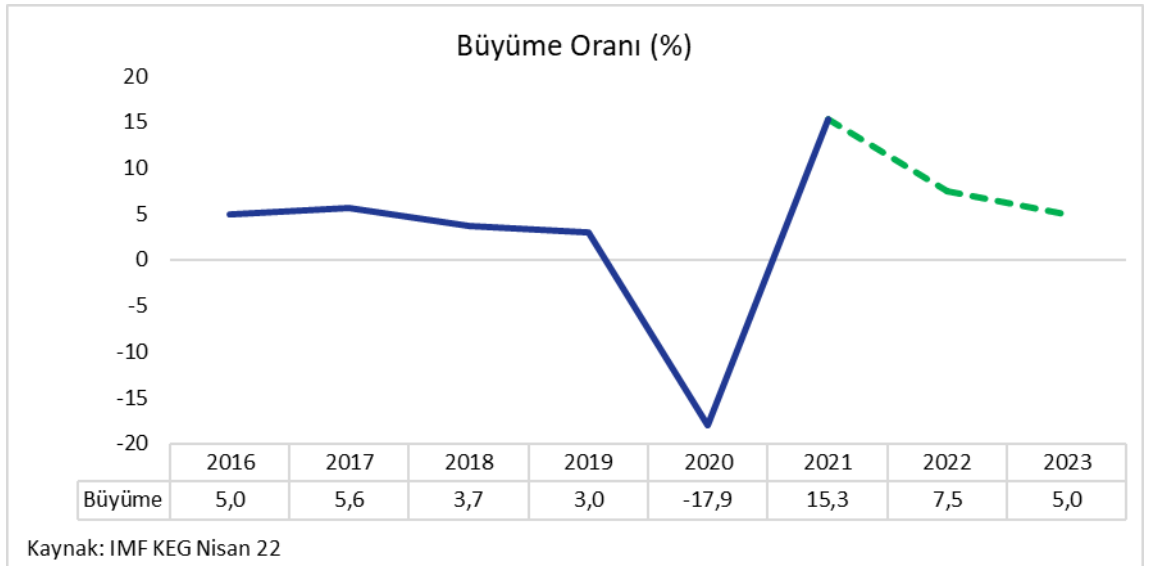
2017 yılında %5,6 büyüyen Panama ekonomisi, 2018 yılında otel ve restoran sektöründeki daralmanın da etkisiyle %3,7 büyümüştür. 2019 yıl genelinde ise madencilik, imalat sanayi ile otel ve restoranlar sektörlerindeki daralmalar ile ekonomik büyüme %3 seviyesine gerilemiştir.

2020 yılında salgının küresel ticareti tedarik zinciri üzerinden yavaşlatması ile ticaret sektörü %17,7 daralırken ekonomi yıl genelinde %17,9 küçülmüştür. Aynı dönemde, salgın dolayısıyla turizm kısıtlamaları ile otel ve restoran sektörü üst üste üç yıl daralırken 2020 yılında %55 seviyesinde küçülmüştür.

2021'de küresel ekonomik büyümenin ve ticaretin toparlanmasıyla açık ekonomi olan Panama %15,3 büyümüştür. Ticaret %20 seviyesinde artarken eğitim ve finans sektörleri daralmıştır. İnşaat faaliyetlerinin 2021 yılında bir önceki yıla göre %30 artması da ekonomiyi destekleyen unsurlardandır.

Panama ekonomisinin önümüzdeki dönemde de hizmetler sektörü tarafından sürükleneceği öngörülmektedir. Tarım sektöründe dışa bağımlı olan ülkenin artan emtia fiyatlarından olumsuz etkileneceği beklenirken ülke para biriminin ABD doları olması ve FED tarafından gelen şahin açıklamaların ekonomiyi yavaşlatabileceği tahmin edilmektedir.

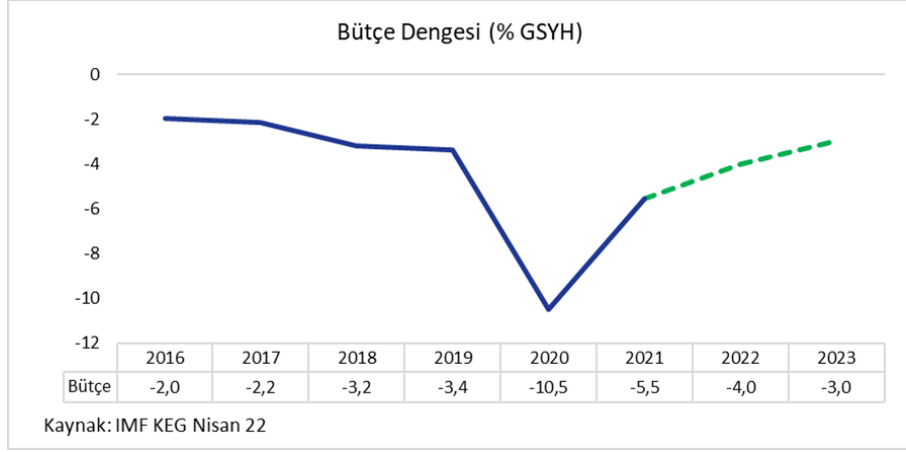
IMF Nisan ayında Panama ekonomisinin 2022 yılında %7,5, 2023 yılında ise %5 büyüyeceğini öngörmüştür.

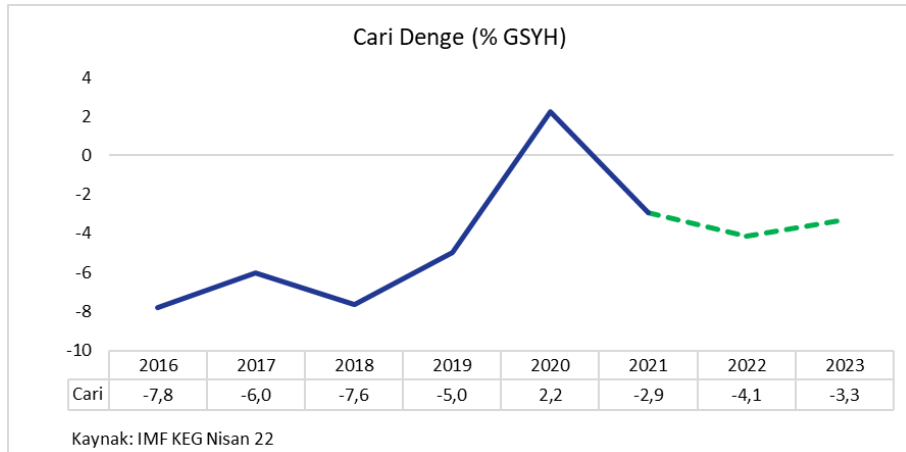
2. BÜTÇE DENGESİ

Panama bütçesi genellikle dengeli seyretmektedir. Vergi gelirleri 2016 ve 2017 yıllarında milli gelire oranla %20 seviyesinde seyrederken 2018 ile 2020 döneminde %18,8 seviyesine gerilemiştir. 2018 yılında GSYH cinsinden %3,2 bütçe açığı veren ülkede kamunun ekonomiyi teşvik çabaları nedeniyle giderleri artırması etkili olmuştur. 2019 yılında benzer şekilde bütçe açığı %3,4 seviyesinde seyrederken 2020 yılında salgının etkisiyle harcamaların %6 artması gelirlerin ise %20 azalmasıyla bütçe açığı %10,5'e kadar yükselmiştir. 2021 yılında harcamalar bir önceki yıla göre %2 azalırken gelirler %17 artmış, bütçe açığı %5,5 seviyesine gerilemiştir. Kamu borcu 2019 yılında milli gelire oranla %42 seviyesinden 2020 yılında %65'e kadar yükselmiş, 2021 yılında ise %60'ın altına gerilemiştir.

3. CARİ DENGESİ

Panama genellikle cari açık vermektedir. Dış ticaret açığı veren ülkede 2020 yılında 2,2 milyar USD hizmet fazlası verilmesi ile cari fazla verilmiştir. USD bazında 1,1 milyar fazla veren Panama milli gelire oranla %2,2 fazla vermiştir. 2021 yılında dış ticaret açığının artması bunun yanında net hizmet ihracatında da açık verilmesiyle 1,4 milyar USD, GSYH'nin %2,9'u açık verilmiştir. Önümüzdeki dönemde, Panama ekonomisinin açık vermeye devam edeceği öngörülmektedir.

4. SWOT ANALİZİ (FİTCH)

Güçlü Yönleri:

Panama'nın konumu ve Panama Kanalı'nın yönetimi, onu bölge için kilit bir lojistik merkezi haline getirirken birçok uluslararası şirketin Panama şehri ve çevresinde yerleşmesine neden olmaktadır. Bölgesel standartlara göre kişi başına düşen yüksek gelir ve satın alma gücü, güçlü iç tüketimin temelini oluşturmaktadır. Ekonominin ABD dolarını kullanması işlem maliyetlerini düşürür ve Panama'da faaliyet gösteren işletmeler için riskleri azaltır.

Zayıf Yönleri:

Panama, Kovid-19 salgınının olumsuz ekonomik etkisinin de kanıtladığı gibi, küresel ticaret faaliyetindeki düşüş trendlerine karşı oldukça savunmasızdır. Sanayi ve tarım sektörlerinden elde edilen sınırlı üretim, Panama'yı hizmet sektörüne ve ihracatına bağımlı hale getirmektedir.

Fırsatlar:

Kanalın 2016'daki genişlemesi ve 2022'de küresel ticarete istikrarlı bir artış olasılığı, Panama'nın bir lojistik merkez olarak önemli rolünü sağlamlaştırması beklenmektedir. 2019'da açılan Cobre Panama (bakır, altın ve gümüş) madeninden elde edilen istikrarlı üretim kazanımları ve Molejón altın madeninin muhtemel yeniden açılması, önümüzdeki yıllarda endüstriyel faaliyeti ve ihracatı destekleyecektir.

Tehditler:

Denizcilikle ilgili ve lojistik hizmet sektörüne duyulan güven, ekonomiyi küresel denizcilik ve ticaretteki şoklara karşı savunmasız hale getirmekte bu durum da Panama kanalından geçen trafiği azaltabilmektedir. Kalıcı hükümet bütçe açıkları ve artan hükümet borcu, hükümetin teşvik harcama programlarını yürürlüğe koyma ve ekonomik büyümeyi teşvik etme kabiliyetini tüketecektir.

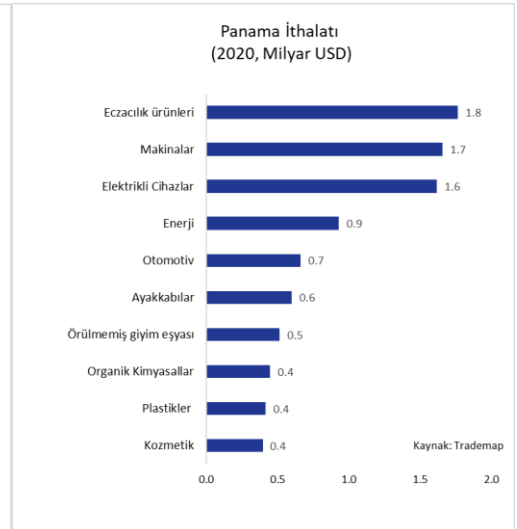
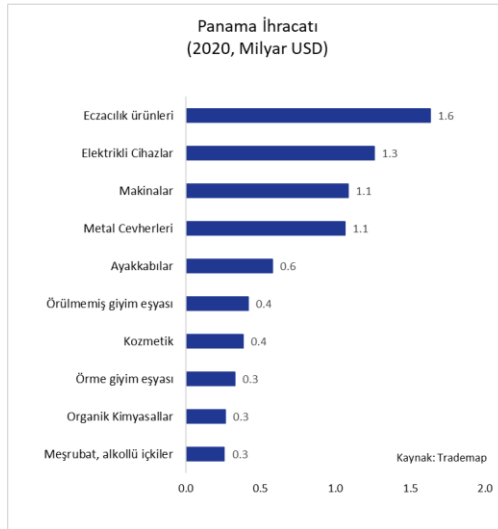
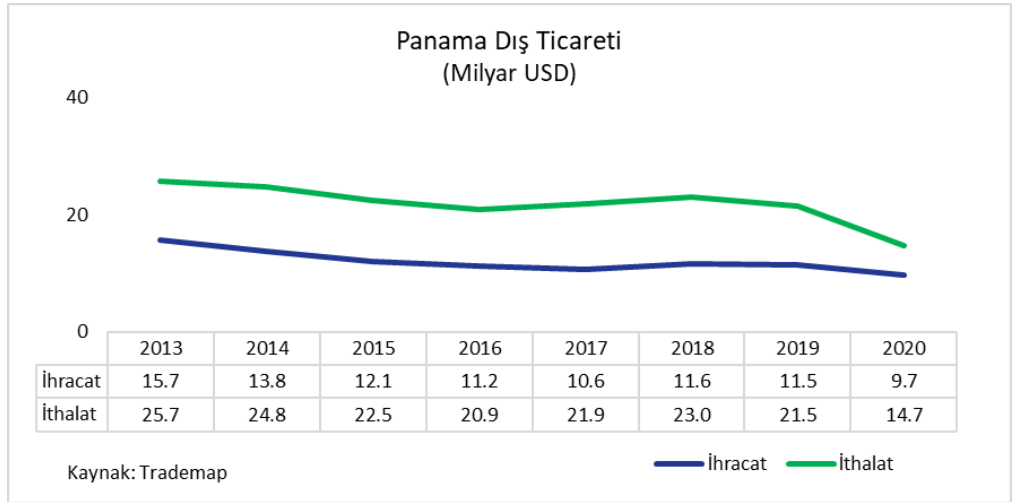

4. DIŞ TİCARET

Panama, 2013 yılında 41,4 milyar USD seviyesinde dış ticaret hacmine sahipken hem ihracatın hem de ithalatın takip eden dönemde gerilemesiyle 2020 yılında 24,4 milyar USD seviyesine düşmüştür.

2013 yılında ihracat 15,7 milyar USD seviyesinde olurken Venezuela'ya ihracat 2,6 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiş, ABD'ye ihracat ise 3,8 milyar USD olmuştur. Venezuela'da başlayan iç karışıklıklar ile Panama'nın Venezuela'ya ihracatı 2020 yılında 400 milyon USD seviyesinin altına gerilerken salgının da etkisiyle ABD'ye ihracatı 930 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir. Ülke ithalatında ise Çin, ABD ve serbest ticaret bölgeleri öne çıkmaktadır.

Panama ihracat ve ithalatında eczacılık ürünleri öne çıkmaktadır. Elektrikli cihazların ihracatı 2020 yılında 13 milyar USD seviyesinde seyredirken elektrikli cihazlar ithalatı ise 11 milyar USD seviyesindedir.

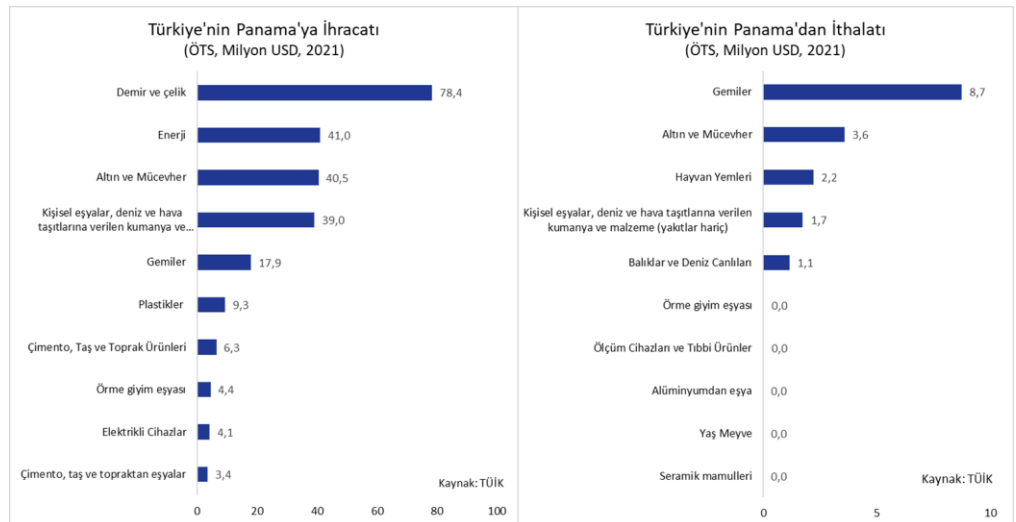
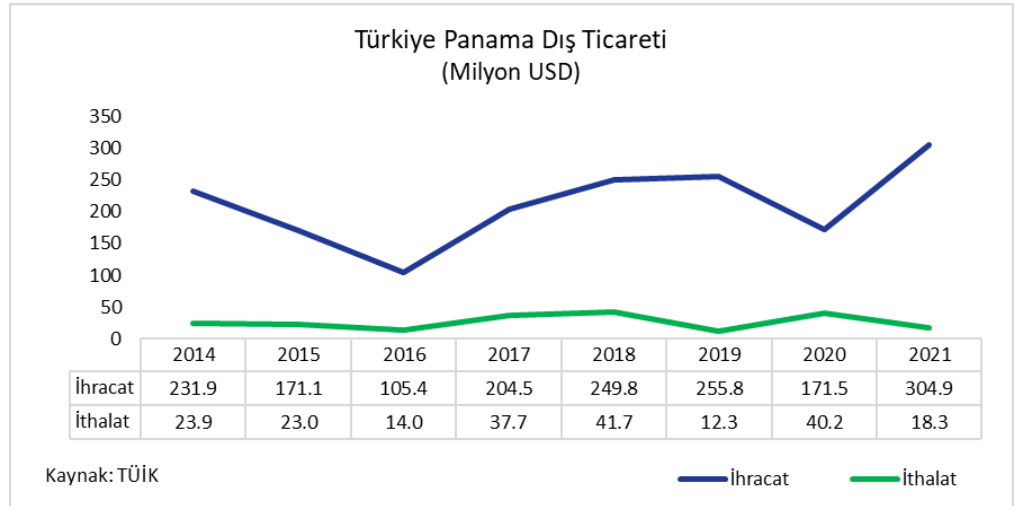

4. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye Panama ile dış ticaretinde net ihracatçıdır. 2014 yılında iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 250 milyon USD seviyesinde seyrederken 2018 yılında Türkiye'nin Panama'ya ihracatının 250 milyon USD seviyesine yükselmesiyle dış ticaret hacmi de 290 milyon USD olmuştur.

2020 yılında Türkiye'nin Panama'ya ihracatı bir önceki yıla göre %33 azalarak 172 milyon USD seviyesinde gerçekleşirken Panama'dan ithalat 12 milyon USD'den 40 milyon USD'ye yükselmiştir.

Türkiye'nin Panama'ya ihracatında demir çelik sektörü öne çıkarken Türkiye'nin Panama'dan ithalatında gemiler sektörü öne çıkmaktadır.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr